

63ste vergadering

Dinsdag 28 maart 2006

Aanvang 14.00 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 140 leden, te weten:

Aasted Madsen-van Stiphout, Albayrak, Algra, Aptroot, Arib, Van As, Atsma, Azough, Van Baalen, Bakker, Balemans, Van Beek, Blok, Blom, Van Bochove, Boelhouwer, Van Bommel, Bos, Van den Brink, Brinkel, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Çörüz, Crone, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Van Dijk, Van Dijken, Dijksma, Dijsselbloem, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duivesteijn, Duyvendak, Eerdmans, Van Egerschot, Eijsink, Eski, Ferrier, Van Fessem, Van Gent, Gerkens, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Van Heemst, Herben, Hermans, Hessels, Van Heteren, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Irrgang, Jager, Joldersma, Jonker, Jungbluth, Kalsbeek, Kant, Karimi, Knops, Koenders, Koomen, Koopmans, Kortenhorst, Koşer Kaya, Kraneveldt, De Krom, Kruijsen, Van der Laan, Lambrechts, Leerdam, Lenards, Van Lith, Luchtenveld, Marijnissen, Mastwijk, Meijer, Van Miltenburg, Mosterd, Nawijn, De Nerée tot Babberich, Nijs, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Oplaat, Örgü, Ormel, Roefs, Rouvoet, Samsom, Van der Sande, Van Schijndel, Schippers, Schreijer-Pierik, Slob, Smeets, Smilde, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaij, Sterk, Straub, Stuurman, Szabó, Tichelaar, Timmer, Timmermans, Tjon-A-Ten, Varela, Veenendaal, Vendrik, Verbeet, Verburg, Verdaas, Vergeer, Verhagen, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Weekers, Weisglas, Wilders, Van Winsen, De Wit en Wolfsen,

en de heer Zalm, vice-minister-president, minister van Financiën, mevrouw Dekker, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heer De Geus, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Van der Laan, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, en de heer Van der Knaap, staatssecretaris van Defensie.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

De Pater-van der Meer, wegens bezigheden elders;

Vos, wegens bezigheden elders, alleen voor de middagvergadering;

De Haan, wegens verblijf in het buitenland, alleen voor de middagvergadering;

Lazrak, wegens verblijf in het buitenland;

Rambocus, wegens ziekte.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ingekomen is een bericht van het overlijden van het oud-lid van de Kamer mevrouw Beckers-de Bruijn. Ik zal namens de Kamer morgen de herdenkingsdienst voor mevrouw Beckers in Utrecht bijwonen. De Kamer zal mevrouw Beckers, oud-fractievoorzitter, volgende week dinsdag aan het begin van de vergadering herdenken.

De overige ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Vendrik aan de minister van Financiën over **de ambtelijke adviezen terzake van de gemeentelijke ozb-tarieven**.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Op zondag 19 februari jongstleden, te midden van de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen, riep de minister van Financiën een belastingstaking uit voor burgers die wonen in 62 gemeenten omdat die gemeenten te hoge ozb-aanslagen zouden hebben opgelegd. Het advies van de minister aan deze burgers was: niet betalen. De dag daarna, op maandagavond, maakte de minister van Financiën zijn excuses voor het gebruik van foute cijfers die hem door ambtenaren ter hand waren gesteld. Hij had zelfs omwille van deze onverkwikkelijke affaire aftreden overwogen.

Vendrik

Wij hadden het beeld dat het allemaal wat te snel was gegaan. Er was wat hijgerig gereageerd in de hitte van de strijd van de verkiezingen. De VVD-campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen was lekker hard. Er werd flink op de man, en in dit geval op de gemeente, gespeeld. Dan maak je wel eens een misser. Gisteravond berichtte Netwerk toch anders. In tegenstelling tot het beeld van een paar ambtenaren die foute cijfers hadden gepresenteerd, cijfers die nog niet rond of af waren, blijkt in de toenmalige campagne sprake te zijn geweest van een zeer weloverwogen stap van de minister van Financiën.

Er waren, zo begrijpen wij uit de uitzending van Netwerk van gisteravond, twee ambtelijke adviezen. Het eerste advies luidde dat het beeld van de 62 gemeenten, die massaal de wet zouden overtreden, niet helemaal klopte. In de meeste gevallen ging het misschien zelfs maar om enkele tienden van procenten achter de komma, die gemeenten misschien net iets te veel zouden vragen. Het beeld was al aanmerkelijk genuanceerder. In reactie, kennelijk op het idee van iemand om vervolgens een belastingstaking uit te roepen, was het ambtelijk advies: dat kan natuurlijk niet; dat is een overtreding van de wet; indien een aanslag te hoog is vastgelegd, moet daar nog altijd de rechter aan te pas komen.

Desalniettemin heeft de minister van Financiën besloten de oproep tot een belastingstaking in deze 62 gemeenten wel degelijk te doen. De minister wist dus dat de cijfers niet klopten. Hij wist dat het eigenlijk niet kon omdat het een overtreding van de wet was. Het is toch gedaan.

Ik heb vijf vragen voor de minister van Financiën. Klopt het dat de actie van de minister op zondag 19 februari in Buitenhof wel degelijk zeer weloverwogen is geweest, na ommekomst, en na lezing mag ik aannemen, van de ambtelijke adviezen? Wist de minister dus ook dat die ambtelijke adviezen een ander beeld gaven dan het beeld dat hij gaf in Buitenhof? Wist de minister ook dat het oproepen van de burgers tot het houden van een belastingstaking in die 62 gemeenten niet kon? Als de minister dit alles wist, gelezen en overwogen heeft, waarom heeft hij die oproep dan toch gedaan?

Vindt de minister van Financiën ook niet dat zijn excuses van 20 februari jongstleden inmiddels een beetje ongeloofwaardig zijn geworden? Voor mij was dat toen de belangrijkste reden om te spreken, maar de minister heeft zijn woorden in dat debat niet echt teruggenomen. Op 20 en 21 februari heeft de minister het beeld geschetst dat het foute cijfers waren en dat hij zich heeft vergalopperd. Nu blijkt echter dat het een weloverwogen actie is geweest van de minister. Dat neem ik althans aan, want ik krijg geen goed antwoord op die vraag. Hij wist dat die gegevens met de nodige voorzichtigheid gelezen moesten worden en dat het niet mogelijk was om een oproep tot het houden van een belastingstaking te doen. Waarom maakt hij zijn excuses voor een blunder die hij willens en wetens heeft begaan? Ik hecht aan een duidelijk antwoord van de minister.

Minister **Zalm**: Voorzitter. Als ik mij goed herinner, heb ik al eerder op deze plaats gestaan om vragen over dit onderwerp te beantwoorden. Het enige nieuwe feit is dat mijn ambtenaren mij beter hebben geadviseerd dan dat

ik mij heb gedragen. Die woorden van lof over mijn ambtenaren neem ik graag voor hen in ontvangst.

Uiteraard ben ik voor het overige volledig verantwoordelijk voor datgene wat ik destijds in het programma Buitenhof heb gezegd. De dag daarop heb ik royaal mijn excuses aangeboden en er is voor mij geen aanleiding om daarop terug te komen. Er bestaat nog steeds geen enkel misverstand over dat ik de volledige verantwoordelijkheid neem voor mijn eigen woorden.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Dit is een kort antwoord op vragen die ik niet heb gesteld. Kennelijk heeft de minister niet veel zin om mijn vragen te beantwoorden. Dat kan ik mij overigens wel voorstellen, want het was geen schone affaire. Toch wil ik graag antwoord op mijn vragen. Misschien wil de minister van Financiën mij dat plezier doen.

Minister **Zalm**: Ik heb weloverwogen geblunderd. Ja, wat wil de heer Vendrik dan horen? Ik ben in het programma Buitenhof te gast geweest en ik heb gezegd wat ik heb gezegd. De volgende dag ben ik flink door het stof gegaan. Dat is niet mijn favoriete bezigheid, maar ik heb het wel gedaan. Zo is het.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ik heb zojuist uitgelegd waarom ik nogmaals op deze plaats sta om deze vragen te stellen. Wij hebben inderdaad eerder over deze kwestie gesproken, omdat de fractie van GroenLinks zeer ontstemd was over het feit dat de minister van Financiën de burgers heeft opgeroepen tot een belastingstaking.

Minister **Zalm**: Ik heb mijn verantwoordelijkheid daarvoor genomen en dat doe ik nog steeds.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Ja, ik begrijp dat de minister er genoeg van heeft. Dat geldt eerlijk gezegd ook voor mij. Ik wil graag antwoord op mijn vragen. Kennelijk wist hij dat het niet mogelijk was om burgers op te roepen tot een belastingstaking. Dat hebben zijn ambtenaren immers geschreven.

Minister **Zalm**: Nee, zij hebben niet geschreven dat het niet kon. Zij hebben mij afgeraden om dat te doen. Mijn ambtenaren hebben mij dus zeer goed geadviseerd.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Waarom heeft de minister ons dan zijn excuses aangeboden? Hij wist dat het niet kon en hem was ook bekend dat die cijfers met grote voorzichtigheid moesten worden gelezen. Toch is hij aan dat alles voorbijgegaan en heeft hij over 62 gemeenten gezegd dat datgene wat daar gebeurt, niet kan. Ook heeft hij in het programma Buitenhof gezegd dat de mensen die in die gemeenten wonen die aanslag mogen verscheuren. Waarom heeft hij dat gedaan en waarom heeft hij een dag later zijn excuses aangeboden? Wat is de toegevoegde waarde daarvan?

Minister **Zalm**: Op 20 februari jongstleden heb ik de Kamer een brief over deze kwestie geschreven. Ik citeer uit eigen werk: "Ik vind het spijtig dat door mijn uitspraken ten onrechte de indruk is gewekt dat alle 74 gemeenten waaraan afgelopen vrijdag een brief over dit onderwerp is uitgegaan, in strijd met de wet hebben gehandeld. Ook is de suggestie die in mijn woorden besloten heeft gelegen dat burgers en bedrijven de

Zalm

ozb-aanslag niet moeten betalen, ongelukkig geweest." Ik heb alles gezegd en geschreven wat ik over die kwestie kwijt wil. Ik verschuil mij niet achter mijn ambtenaren. Die zijn zo verstandig geweest om het advies te geven dat ik voorzichtig moest zijn. Mijnheer de minister heeft dat echter niet gedaan. Hij is dus verantwoordelijk en schuldig, zoals ik al eerder heb gezegd.

Vragen van het lid Karimi aan de staatssecretaris van Defensie over de uitspraken van de minister van Defensie over het seksueel misbruik op marineschip Hr. Ms. Tjerk Hiddes in de Volkskrant.

De **voorzitter**: Uiteraard had mevrouw Karimi haar vragen willen stellen aan de minister van Defensie, maar die is in het buitenland. Daarom zal zij de vragen stellen aan de staatssecretaris van Defensie.

□

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Voorzitter. Ik had mijn vragen inderdaad graag gesteld aan de minister van Defensie, want zijn uitspraken zijn de aanleiding voor deze vragen. Hij is helaas op werkbezoek op de Antillen, maar ik vond het toch van belang dat de staatssecretaris, de eerstverantwoordelijke voor het personeelsbeleid, hier opheldering komt geven. De woorden van de minister mogen niet in de lucht blijven hangen.

Wat is de situatie? Wij waren nog in grote schok over de berichten dat op marineschepen sprake zou zijn van ongewenst gedrag, mishandeling, seksuele aanranding of zelfs verkrachting van vrouwelijk marinepersoneel en daar kwam minister Kamp met zijn vergoelijkende en bagatelliserende uitspraken overheen. Volgens de minister is het wangedrag bij het leger niet ernstiger dan in andere organisaties. Ik weet natuurlijk niet met welke organisaties minister Kamp ervaring heeft, maar mijn ervaring is dat het niet normaal is dat in een werkorganisatie sprake zou zijn van mishandeling en seksueel misbruik van je collega's. Dat was dus een misplaatste en voorbarige uitspraak van de minister. Hij bagatelliseert daarmee het probleem en geeft een totaal verkeerd signaal aan alle vrouwen die iets van eventuele misstanden weten of er slachtoffer van zijn geweest. Zij moeten zich veilig voelen en met hun verhalen naar buiten durven komen. Wat zullen zij denken als zij de minister horen zeggen dat het allemaal wel meevalt?

Ik kom bij mijn concrete vragen aan de staatssecretaris. Wat is zijn oordeel over de uitspraken van de minister? Is hij bereid om hier afstand te doen van die uitspraken? Is hij bereid om namens het hele kabinet, dus ook namens minister Kamp, uit te spreken dat het schandelijk is dat wangedrag voorkomt onder het personeel van het leger, dat dit onacceptabel is en dat de onderste steen boven moet komen? Hier moet ondubbelzinnig uitgesproken worden dat de verantwoordelijken bestraft zullen worden en zo nodig strafrechtelijk ter verantwoording geroepen zullen worden.

De staatssecretaris heeft een onafhankelijke onderzoekscommissie benoemd om te bezien in hoeverre seksuele intimidatie voorkomt. Dat is goed en wij wachten de resultaten daarvan natuurlijk af, maar wat heeft de staatssecretaris gedaan om ervoor te zorgen dat vrouwen zich veilig voelen om met hun verhalen te

komen? Dat is van groot belang. Is het voor vrouwen duidelijk waar zij met hun klachten terecht kunnen?

Mijn laatste vraag is: heeft de staatssecretaris bij de leiding van de marine nagevraagd of er druk uitgeoefend is op de voorzitter van de vakbond van militairen AFMP/FNV om de misstanden niet aan de kaak te stellen?

□

Staatssecretaris **Van der Knaap**: Voorzitter. Ik heb om 13.30 uur nog even contact gehad met de minister. Hij vindt het zeer jammer dat hij niet in staat is om zelf de vragen van mevrouw Karimi te beantwoorden. Ik zal proberen om die antwoorden zo goed mogelijk voor hem te geven.

Wat er allemaal gebeurd is, is triest genoeg. Ik hoop dat u mij de gelegenheid geeft om in een paar minuten het standpunt van Defensie, de bewindspersonen en het kabinet aan te geven.

De **voorzitter**: Een paar minuten.

Staatssecretaris **Van der Knaap**: Dank u wel. Wij praten vandaag over een even triest als alarmerend incident, waarover terecht veel verontwaardiging bestaat. Allereerst wil ik in de sterkste bewoordingen mijn afkeuring en afkeer uitspreken over de incidenten van seksuele intimidatie op de Hr. Ms. Tjerk Hiddes. Sinds mijn aantreden als staatssecretaris heb ik mij ervoor ingespannen om het genderbeleid bij Defensie tot een succes te maken en om het aandeel van vrouwen bij Defensie te vergroten. Vrouwen die bij Defensie werken, moeten zich niet alleen welkom maar ook veilig voelen. Ongewenst gedrag kan dan ook onder geen beding worden getolereerd. Ik vat het incident van seksuele intimidatie op de Tjerk Hiddes zwaar op. De zaak zal tot op de bodem worden uitgezocht.

Ik heb drie personen van wie de onafhankelijkheid en de deskundigheid onomstreden zijn bereid gevonden om zitting te nemen in een onderzoekscommissie. Deze drie personen zijn heel bewust buiten Defensie gekozen om iedere schijn van vooringenomenheid of geheimzinnigheid te vermijden. Zoals ik in mijn brief van 21 maart al heb gemeld, zal deze commissie onder leiding staan van de heer Staal, commissaris van de Koningin in Utrecht. De commissie zal verder bestaan uit mevrouw Meijer, directeur van het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie in Utrecht, en de heer Borghouts, commissaris van de Koningin in Noord-Holland. Morgenmiddag zal ik deze commissie installeren. Op dit moment wordt de instellingsbeschikking gereed gemaakt. De commissie zal niet alleen het bewuste incident op de Tjerk Hiddes onderzoeken, maar zal zich ook Defensiebreed een beeld vormen van seksuele intimidatie en andere vormen van ongewenst gedrag. De commissie zal bovendien de werking van procedures, het functioneren van leidinggevenden en het functioneren van vertrouwenspersonen en klachtencommissies tegen het licht houden. Iedereen, dat wil zeggen bonden, Kamerleden en uiteraard individuele Defensiemedewerkers worden uitdrukkelijk uitgenodigd om in contact te treden met deze commissie als zij iets te melden hebben.

Naast dit onderzoek zal het interne feitenonderzoek door de commandant der zeestrijdkrachten, vice-admiraal Kelder, worden afgemaakt. Met de commissie zal nader